

DIAKONHJEMMET BARNEHAGE BORGENSEIEN

TYRIHANS ÅRSPLAN 2023–2024

INKLUDERENDE BARNEMILJØ

Diakonhjemmet Omsorg

1. Om barnehagen

Velkommen til et nytt barnehageår i Borgenveien barnehage!

- **Fortsatt tett samarbeid mellom barnehagene i Diakonhjemmet Omsorg**

Vi ser at vi drar nytte av å ha felles ledelse. Det er lettere å se muligheter for faglig samarbeid og det gir oss en mulighet til å kunne bruke ressursene på tvers av barnehagene. Personalet samarbeider tett om de samme prosjektene og kan besøke hverandre for å lære mer om hverandres praksis. Hver avdeling har en vennskapsavdeling med samme aldersgruppe i den andre barnehagen. Disse avdelingene samarbeider litt tettere, og barnegruppene kan besøke hverandre. Det arrangeres også felles barnehagelærermøter hvor det diskuteres pedagogiske spørsmål.

- **Systematisk kvalitetsarbeid**

Barnehagene våre fortsetter med å bruke analyse- og observasjonsverktøyet EBBA. Det er utviklet av barnehageforskere og brukes for å vurdere kvaliteten på barnehagens vilkår for omsorg, lek, læring og danning. Resultatene av observasjonene er grunnlaget for videre arbeid med kvalitetsutvikling. Barnehagelærerne skal observere hverandres avdelinger, på tvers av barnehagene.

- **Utviklingsprosjekt om uteleken i samarbeid med Høgskolen i Innlandet**

Borgenveien og Steinerud barnehager går nå inn i det andre året i et toårig utviklingsprosjekt i regi av Vestre Aker bydel, i samarbeid med Høgskolen i Innlandet. Målet er å skape kunnskap om inkluderende praksiser i barnehagene generelt og på avdelingene spesielt. Gjennom samarbeidet med Høgskolen får barnehagen støtte til å drive utviklingsarbeidet.

Tema for utviklingsarbeidet er hvordan personalet kan være med på å skape en inkluderende hverdag for alle barn. Vi har valgt å se spesielt på uteleken i dette arbeidet, fordi det er mest utfordrende å være tett nok på der. Da er barna spredt på et større område.

Vi bruker aksjonsforskning som metode og involverer hele personalgruppen i arbeidet med å videreutvikle personalet som gode premissleverandører for inkluderende miljø og lek. Hele personalet deltar i refleksjonsgrupper og opplæring med de andre barnehagene i bydelen som også deltar i samme utviklingsarbeid.

Les mer om satsningen på det inkluderende barnemiljøet under satsingsområde lenger ned i årsplanen.

- **Foreldreveiledningsgruppe i regi av barnehagen**

I Diakonhjemmet barnehager ser vi det som viktig å bidra til å styrke familien gjennom ulike former for foreldrestøtte. Vi har valgt å bruke ICDP som grunnlag for vårt arbeid. ICDP er et enkelt, helsefremmende og forebyggende program som har som mål å styrke omsorgen og oppveksten for barn og unge. ICDP ble utviklet av professor Karsten Hundeide og professor Henning Rye ved Universitetet i Oslo. Det er bygget på forskning innen utviklingspsykologi, tilknytningsteori og klinisk

erfaring, som understreker betydningen av samspillet mellom barn og de nærmeste omsorgspersonene gjennom oppvekstårene. ICDP har som sin grunntanke at den beste måten å hjelpe et barn på, er å hjelpe barnets omsorgspersoner. Den mest virkningsfulle strategien er å støtte og bevisstgjøre barnets stabile omsorgsnettverk.

Vi starter opp en ny veiledningsgruppe for foresatte etter nyttår. Barnehagen har fått prosjektmidler til å gjennomføre gruppene rett etter stengetid, med tilbud om barnepass for barna og en enkel middag for barn og foreldre.

Veiledningsgruppen vil følge metodikken fra foreldreveiledningsprogrammet ICDP og ledes av sertifiserte veiledere. Dette er et anerkjent program som blir mye brukt i mange kommuner i Norge. Det er ikke et kurs der man får en manual på hva som er riktig eller galt, men det er en bevisstgjøringsprosess og hjelp til å bli sensitiv på hvordan foreldre kan justere seg til barnet sitt og gi den støtten han/hun har bruk for i sin utvikling.

- **Barnehagens rolle som støtte for foreldrene**

Personalet skal møte foreldrene på en slik måte at vi fremmer deres oppfatning av seg selv som kompetente og mestrende omsorgsgivere. Det gjelder både i de daglige møtene ved levering og henting, i foreldresamtalene og foreldremøtene. Det er viktig at personalet reflekterer over hvordan vi kan gjøre dette i praksis.

Vi skal også bidra til å fremme en positiv oppfatning av og holdning til barna, både i samarbeid med foreldre, i personalet og mellom barn. Vi vet at det vi tenker om barnet gjør noe med hvordan vi møter det. Omsorgen vi gir er preget av hvilken oppfatning vi har av barnet.

- **Generasjonsmøter**

Barnehagene fortsetter samarbeidet med Diakonveien Omsorg+, der vi ønsker å legge til rette for gode møter mellom generasjonene. Noen ganger blir det små og nære møter, andre ganger større arrangementer.

- **Praksisbarnehager for barnehagelærerutdanningen**

Begge barnehagene på Diakonhjemmet er praksisbarnehager for OsloMet og tar imot barnehagelærerstudenter i praksis i ulike perioder gjennom hele barnehageåret. Tett samarbeid med barnehagelærerutdanning hjelper oss til å holde oss faglig oppdatert og til å reflektere over egen praksis.

- **Lærlinger i barnehagene**

Begge barnehagene på Diakonhjemmet tar imot lærlinger fra barne- og ungdomsarbeiderfaget. Lærlingene betjener en 50% stilling, men er til stede i barnehagen 100%. Halvparten av tiden er de i

tillegg til den ordinære bemanningen. Både Borgenveien og Steinerud har en lærling hver dette barnehageåret.

- **Arbeidsinkludering i barnehagene våre**

Vi samarbeider med ulike arbeidsmarkedstiltak og tar imot kandidater som skal prøve seg ut i arbeidslivet i en periode. Alle disse kommer i tillegg til den ordinære bemanningen og blir en ekstra ressurs. Vi samarbeider blant annet med organisasjonen Helt Med i Borgenveien barnehage.

- **50 års jubileum for barnehagedrift på Diakonhjemmet**

I år feirer vi at Diakonhjemmet har drevet barnehager i 50 år! Steinerud barnehage startet i 1973 og Borgenveien i 1986.

I den anledning inviterer Diakonhjemmet til et jubileumsseminar for barnehageforeldre og andre inviterte gjester 06. desember kl 17.30-20.00. Vi håper alle foreldre har mulighet til å delta! May Britt Drugli, professor i pedagogikk, vil holde et foredrag. Mer informasjon om tema vil komme senere.

Med ønsker om et godt samarbeid dette barnehageåret!

Mvh

Lisbet Røsok Maloku

Styrer, Diakonhjemmet Omsorg Barnehager

2. Årets satsningsområde: Inkluderende barnemiljø

Dette barnehageåret har vi i Diakonhjemmets barnehager valgt å fortsatt ha søkelys på inkluderende barnemiljø. Hvordan kan vi skape et trygt lekemiljø der alle kan delta? Hvordan kan vi støtte barnas samspill, unngå utenforskap og gi leken gode vilkår? Barns relasjoner er alltid de voksnes ansvar og vi må gi dem rammer som er mulige å mestre.

Vi går inn i det andre året i utviklingsarbeidet med spesielt fokus på uteleken som arena for dette, men vi jobber samtidig med hele barnehagehverdagen.

Bakgrunn for valg av satsningsområde

Rammeplan for barnehager skriver at barnehagen skal legge aktivt til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og få være i positivt samspill med barn og voksne.

Leken er en viktig arena for sosial samhandling og skal ha en sentral plass i barnehagen.

Barnehagen skal fremme et inkluderende miljø, der alle barn kan delta i lek og erfare glede i lek. Personalet skal observere, analysere, støtte, delta i og berike leken på barnas premisser. Vi skal ta initiativ til lek og aktivt bidra til at alle kommer inn i leken.

Vi fortsetter arbeidet med utviklingsarbeidet, der vi ser nøye på personalets rolle med å jobbe fram et godt lekemiljø. Deltakelse i utviklingsarbeidet gir hele personalet faglig støtte til et systematisk arbeid over tid.

Innenfor eller utenfor i leken.

Det er lett å tenke at det bare handler om å gi barna tid, så vil leken gå av seg selv. Og at leken er barnas arena, som de voksne skal være forsiktige med å forstyrre. Men vi vet at det ikke er slik. Det er mange barn som trenger hjelp til å mestre de ferdighetene de trenger for å være en attraktiv lekekamerat.

Vi vet også at leken ikke alltid er god eller utvikler seg på en positiv måte. Vi trenger voksne som er så tett på barna at de ser hva som skjer, og kan gå inn i leken for å støtte samspillet. Personalet skal jobbe aktivt for å fange opp uheldige episoder eller prosesser og avverge at noen til stadighet kommer utenfor fellesskapet. Små barn kan dytte, bite og slå, det er en del av barns utvikling og ikke nødvendigvis mobbing, men dersom dette blir et mønster og barnet ikke har det bra, skal barnehagen gå tidlig inn med tiltak i et tett samarbeid med foreldrene. Krenkelser vil forekomme som en del av et sosialt samspill, men det er svært viktig at personalet reagerer raskt på dette og jobber aktivt for å forebygge og unngå at det skjer. Alle barn har rett til et trygt og godt barnehagemiljø uten krenkelser og mobbing.

Noen ganger får barn avslag når de vil være med i leken. Dette kan oppleves vanskelig, men det er ofte ikke den beste løsningen å kreve at alle barn som spør, må få være med. En lek som allerede er i gang, er sårbar og må vernes. Det er de voksnes ansvar å hjelpe barn som er utenfor i lek, og de må vurdere hva som er riktig framgangsmåte i hvert enkelt tilfelle.

3. Barnas psykososiale miljø

I barnehagen skal alle barn oppleve at de inkluderes i fellesskapet. Her skal de få utvikle gode relasjoner og vennskap. Gjennom vennskap og lek skal barna utfordres på en positiv måte, og slik hjelpes til å utvikle empati, forståelse og respekt for egne og andres behov og grenser.

Barnas selvfølelse skal bygges opp, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov. Barnehagen skal forebygge, stoppe og følge opp mobbing, utestenging og uheldige samspillsmønstre.

Mål for dette barnehageåret:

- Alle barna involveres og inkluderes i fellesskapet på avdelingen.
- Alle barna får gode samspillsegenskaper som igjen gir dem mulighet til å delta i lek og aktiviteter.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Vi vil ha felles aktiviteter som kan fremme samspillet i gruppa, for eksempel samlingsstund, musikk/ dans og planlagte lekeopplegg.
- Vi har en god blanding av hele gruppa sammen, men og mye inndeling i mindre lekegrupper der det er lettere å følge opp hvert enkelt barn. Barna skal i mindre grupper få gode muligheter til å leke med ulike barn.

4. Lek

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. For barn er det å leke et mål i seg selv. Lek er frivillig, indre motivert, selvstyrt og lystbetont, og det er barna selv som har definisjonsmakten over hva som er lek og ikke. I Rammeplanen står det at barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek, alene og sammen med andre. Leken skal også være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barna skal få oppleve et inkluderende lekemiljø der de får den støtten de trenger for å oppleve glede av å delta i lek. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både inne og ute. Personalet skal være lekende, kloke voksne som løfter frem leken på barnas premisser.

Mål for dette barnehageåret:

- Barna får utvikle god lekekompetanse i et inkluderende miljø, der alle barna kan delta i lek og erfare glede i lek.
- Personalet involverer seg i lek med barna, både som trygg hjelper og som god lekepartner.
- Det er et inspirerende lekemiljø inne.
- Alle barna blir inkludert i lek ute (utviklingsprosjektet).

Tiltak for dette barnehageåret:

- Personalet tar aktiv del i leken og vi har en god blanding med lek i mindre grupper, men og lek sammen med alle på avdelingen.
- Personalet jobber med deltakelse og observasjoner av barnas lek for å kunne støtte og berike leken på barnas premisser
- Bruk av observasjoner for å finne ut om lekemiljøet må forandres; er det noe vi ser at barna ønsker til leken sin.
- Personalet skal tilføre leken ute noe nytt; for eksempel bruke melkekassene på nye måter. Vi lager flere kasser med leker og annet som kan tas med ut.

5. Læring

Rammeplanen viser til at i barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. Personalet skal være oppmerksomme på barnas interesser og engasjement, og legge til rette for læring i ulike situasjoner og aktiviteter. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser.

Mål for dette barnehageåret:

- Et stimulerende miljø som støtter og beriker barnas undring og nysgjerrighet.
- Vi utvider barnas erfaringer og sørger for progresjon.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Vi skal gripe fatt i barnas interesser og jobbe videre med dem, men samtidig presentere nye temaer for barna. Vi jobber med temaer over tid.
- Vi deler barnegruppa inn i mindre grupper etter alder, for eksempel lesegrupper og lekegrupper. Etter jul vil de fem eldste (født i 2021) delta i klubb sammen med de eldste fra Tommeliten en formiddag i uken, der det vil bli ulike aktiviteter ute og inne.

6. Kommunikasjon og språk

Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling. Personalet skal være anerkjennende og sensitive overfor barnas ulike verbale og non-verbale uttrykk. Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Vi skal anerkjenne og verdsette barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og språk.

Mål for dette barnehageåret:

- Gode språksituasjoner knyttet til lek, lesing, samtaler og dialoger mellom barn og voksne.
- Personalet støtter dialogen mellom barna.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Vi bruker språket bevisst i alle situasjoner sammen med barna. Bruker åpne spørsmål til barna og gir dem tid til å svare. Lesegrupper. Mye sang, rim og regler daglig.
- Vi deler barna inn i mindre grupper, der vi lettere kan følge opp dialoger mellom barna og støtte dem underveis.
Gruppa er delt i to bord ved måltid som gjør dette til en god språkarena mellom barn, men og mellom voksne og barn.

7. Digital praksis

Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Digitale verktøy skal brukes med omhu og ikke dominere som arbeidsmåte. Bruk av digitale verktøy skal støtte opp om barns læreprosesser, og de voksne skal da være aktive sammen med barna og utforske de mulighetene som finnes.

Mål for dette barnehageåret:

- De eldste barna (født 2021) får noe erfaring med digitale uttrykksformer.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Bruk av PC for å skrive ut bilder og annen informasjon.

8. Omsorg

Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel i barnehagen. Alle barna skal oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for. Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet som grunnlag for trivsel, glede og mestring. Personalet skal støtte og oppmuntre barna til å vise omsorg for andre og til å selv kunne ta imot omsorg.

Mål for dette barnehageåret:

- Alle barna er trygge i barnehagen og personalet ivaretar individuelle behov.
- Barna yter omsorg for hverandre.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Barna skal møte trygge voksne som skaper gode relasjoner til hvert enkelt barn. Personalet skal anerkjenne og bekrefte alle følelser som barna viser.
- Personalet skal veilede og oppmuntre barna til omsorgsfulle handlinger, og selv være gode rollemodeller.

9. Medvirkning

I rammeplanen blir barns medvirkning beskrevet som barns aktive deltagelse, innflytelse og vurdering av barnehagens virksomhet. Alle barn skal oppmuntres og få mulighet til å medvirke, uavhengig av alder og uttrykksform. Dette skal gjennomføres ved at personalet observerer og følger opp barnas ulike uttrykk og behov. Rammeplanen legger vekt på at barnehagen må være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov.

Mål for dette barnehageåret:

- Barna ses på som en ressurs i det pedagogiske arbeidet.
- Alle barna har like muligheter til å medvirke i hverdagen sin på Tyrihans.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Barnas innspill blir fulgt opp i øyeblikket, men personalet tar også med barnas forslag i videre planlegging.
- For å kunne følge opp alle barna, også de yngste, må personalet observere for å se hva som gir mening for dem i hverdagen på avdelingen. Vi må ta hensyn til ulike personligheter og væremåter, i tillegg til alder.

10. Livsmestring og helse

Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Rammeplanen sier at barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted, der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og mestring. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Måltider skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner. Barna skal ha mulighet til ro og hvile i løpet av barnehagedagen.

Mål for dette barnehageåret:

- Barna får bruke kroppen på en allsidig måte
- Barna får støtte i å håndtere utfordringer og mestre motgang
- Barna utvikler matglede og sunne helsevaner

Tiltak for dette barnehageåret:

- Barna er ute hver dag. Vi tilrettelegger for fysiske utfordringer ute og inne.
- Trygge voksne som møter barna og veileder barna i situasjoner som kan oppleves vanskelige, for eksempel ved å dele leker og vente på tur.
- Personalet skaper gode rammer rundt måltidene der vi blant annet har barna delt i to grupper. Voksne snakker med barna og tar seg god tid så alle får spist i sitt tempo.

11. Danning

Rammeplan for barnehagen sier om danning at barna skal støttes i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen. Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk blir verdsatt og fulgt opp. Danning skal sette barna i stand til å tenke selv, søke kunnskap, reflektere over og vurdere vedtatte sannheter, stille spørsmål og yte motstand på egne og andres vegne. Personalet skal legge til rette for meningsfulle opplevelser og støtte barnas identitetsutvikling og positive selvforståelse. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet.

Mål for dette barnehageåret:

- Personalet er gode rollemodeller i tråd med verdiene barnehagen står for.
- Barna har forståelse og respekt for egen og andres kropp, personlighet og interesser.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Personalet skal gi alle barna mulighet til å komme med sine tanker, men og å lytte og reflektere over andre sine tanker.
- Personalet viser interesse og nysgjerrighet på barnas synspunkter, og bruker åpne spørsmål til barna. Barna skal oppleve at de er viktige for fellesskapet og får bidra.

12. Bærekraftig utvikling

Rammeplanen sier at barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner den. Barnehagen har derfor en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for mer bærekraftige samfunn. Barna skal få naturopplevelser og bli kjent med naturens mangfold. Barnehagen er miljøfyrtårn sertifisert, så vi vil blant annet ha mer fokus på hva slags materialer vi bruker i barnehagen.

Mål for dette barnehageåret:

- Barna er nysgjerrige på og glade i naturen.
- Barna blir introdusert til en mer bærekraftig praksis på avdelingen.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Vi legger til rette for gode opplevelser i naturen, både i barnehagen, kjøkkenhagen og på turer. Barna skal være med på all jobbing i plantekassa vår i kjøkkenhagen. Vi plukker søppel i nærmiljøet.

- I formingsaktiviteter benyttes gjerne materiell fra naturen og gjenbruk. Barna skal få ta del i den daglige kildesorteringen på avdelingen.

13. Planlegging, vurdering og dokumentasjon

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som bygger arbeidet på Rammeplan for barnehager, Lov om barnehager og Diakonhjemmets verdier og strategi. Hvordan vi fortolker og realiserer disse, synliggjøres i årsplanen.

Vår årsplan er et levende dokument som personalet skal bruke aktivt gjennom hele barnehageåret. Tiltakene hver avdeling har etablert for de ulike områdene, skal evalueres jevnlig. Avdelingene vil hver måned utarbeide en detaljert plan for arbeidet med virkeliggjøring av årsplanen. Månedspanen publiseres for foreldrene på MyKid.

Diakonhjemmets barnehager er opptatt av å ta vare på de gode verdiene som gjenspeiles i vår praksis, samtidig som vi stadig ønsker å forbedre oss. Dette innebærer et ærlig og kritisk blikk på det vi allerede gjør bra, og på det vi kan bli enda bedre på.

For å systematisere arbeidet med kvalitetsheving bruker vi det digitale verktøyet EBBA. EBBA (En bedre barnehage for alle) er et digitalt analyse- og observasjonsverktøy for kvalitetsutvikling i norske barnehager, laget av barnehageforskere. Ved å ta i bruk dette verktøyet vil vi sette søkelys på barnas vilkår for omsorg, lek, læring og danning. Det skal derfor gjennomføres en hel dags observasjon på hver avdeling til våren. Det er personalets aktiviteter, rutinene og bruken av lokalene som blir observert, ikke barna.

Mål for dette barnehageåret:

- Egen praksis evalueres gjennom året, og personalet gjør kontinuerlig nødvendige endringer.
- Personalet har et kritisk blikk på egen praksis og holdninger.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Ta i bruk ulike former for planlegging og dokumentasjon av arbeidet.
- Evaluere årsplanen avdelingsvis to ganger i året.
- Sette av minst ett avdelingsmøte i måneden til å planlegge arbeidet fremover og til å analysere det vi har gjort.